ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ΦΡΑΝΣΟΥΑ ΚΟΠΠΕ

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

ΟΝ καιρὸ ποὺ ἔμενα στὴ Λυών, εἶχα γνωρίσει ἕναν πλούσιο κτηματία, ποὺ εἶχε πολλὰ κτήματα στὰ περίχωρα τῆς πόλεως. Ὁ κτηματίας αὐτὸς ἦταν ἕνας ἄνθρωπος παράξενος, ἐκκεντρικὸς καὶ ἰδιόρρυθμος. Τὸν εἶχα ὅμως γνωρίσει πολὺ καλὰ καὶ τὸν εἶχα ἐκτιμήσει, γιατὶ πολλὲς φορὲς μοῦ ἔχε δοθεῖ εὐκαιρία νὰ θαυμάσω τὰ ψυχικά καὶ ἠθικά του προτερήματα.

Ὅταν ἔφυγα ἀπὸ τὴ Λυὼν κι' ἐγκατεστάθηκα στὸ Παρίσι, τοῦγραφα καὶ μοῦγραφε τακτικά. Ἄξαφνα ὅμως, ἔπαψε νὰ μοῦ γράφῃ. Τοῦγραψα δυὸ-τρεῖς φορές, ἀπάντηση ὅμως δὲν ἔλαβα καμμία. Κι' ἔτσι ἔπαψα κι' ἐγὼ νὰ τοῦ γράφω.

Περάσαν καμμιὰ δεκαριὰ χρόνια. Τέλος μιὰ μέρα, εἶδα στὸ δρόμο ἕναν ἄνθρωπο ποὺ μοῦ φάνηκε πὼς κάπου τὸν εἶχα δῆ... Αὐτὸς ὅμως μὲ γνώρισε ἀμέσως. Ἦταν ὁ πλούσιος κτηματίας τῆς Λυών. Παρετήρησα τότε ὅτι εἶχε ἀλλάξει πολύ, εἶχε γεράσει καὶ φαινότανε καταβεβλημένος. Εὐχαριστήθηκα ὅμως ποὺ τὸν ἔβλεπα ἐπὶ τέλους, καὶ τὸν ρώτησα ποῦ ἔμενε, τί γινότανε καὶ γιατὶ δὲν μοῦγραφε. Αὐτὸς σκυθρώπιασε κ' μοῦ εἶπε :

— Καλύτερα φίλε μου, νὰ μὴ σοῦ πῶ τίποτα. Ἀφοῦ θέλεις ὅμως νὰ μάθῃς, θὰ σοῦ τὰ πῶ ὅλα. Ἤμουνα στὴ φυλακή ! Δώδεκα χρόνια, φίλε μου, φυλακισμένος, δώδεκα χρόνια. Εἶχα καταδικαστεῖ σὲ δεκαπέντε χρόνια, ἀλλὰ μοῦ δόθηκε χάρις, μόλις πρὸ δύο μηνῶν...

Ἐδῶ σταμάτησε ὁ φίλος μου γιὰ μιὰ στιγμή, ἐξακολούθησε ὅμως μὲ μιὰ εὐγλωττία καὶ μὲ μιὰ ὁρμὴ ποὺ μοῦκανε ἐντύπωση :

— Εἶχα πάντοτε, φίλε μου, τὴν ἰδέα ὅτι οἱ εἰσαγγελεῖς, κι' ὅλοι γενικῶς οἱ δικαστικοὶ ὑπάλληλοι, οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ποὺχουν ἀπὸ τὸ Κράτος τὴν ἀνωτάτη ἐξουσία νὰ κρίνουν καὶ νὰ καταδικάζουν τοὺς ἄλλους παίζοντας μὲ τὴ ζωή τους, εἶνε ἀνόητοι καὶ στενοκέφαλοι, ἄδικοι καὶ ἀσυνείδητοι. Ἔχουνε πάντα μιὰ πολὺ στενὴ καὶ πολὺ διεστραμμένη ἀντίληψη τῆς πραγματικότητος καὶ τῶν ἐλατηρίων ποὺ προκαλοῦν τὶς διάφορες πράξεις, τὰ ἐγκλήματα τοῦ ἀνθρώπου. Ποτὲ δὲν κυττάζουνε λίγο μακρύτερα, δὲ σκέπτονται λίγο βαθύτερα, δὲν ἀποφασίζουν νὰ ἐξετάσουν πιὸ φυσικὰ καὶ νὰ κρίνουν πιὸ δίκαια τὰ ἐγκλήματα αὐτά, ποὺ ὁ νόμος τοὺς δίνει τὴν ἐξουσία νὰ διαφωτίσουν κι' ἔπειτα νὰ τιμωρήσουν. Δὲν σκέπτονται τίποτ' ἄλλο, οὔτε τὴν ἰδιαίτερη σὲ κάθε ἄτομο εὐαισθησία, οὔτε τὰ ἠθικὰ ἐλατήρια, ποὺ προκαλοῦν μιὰ πράξι, ἕνα ἔγκλημα...

Ἄκουσε τώρα καὶ τὴ δική μου ἱστορία, καὶ θὰ δῇς ὅτι δὲν ἔχω ἐντελῶς ἄδικο...

Ἐσκότωσα, φίλε μου, ἕνα μικρὸ βοσκό, ποὺ ὑπηρετοῦσε σ' ἕνα κτῆμα ποὺ δὲν ἀπεῖχε καὶ πολὺ ἀπ' τὸ δικό μου, κάτω στὴ Λυών.

Τὸν ἐσκότωσα, γιατὶ ἔτσι μοῦ ἐπέβαλε μιὰ ἀνωτέρα δύναμις, ποὺ μοῦλεγε πὼς ἤτανε δίκαιο νὰ τὸν σκοτώσω, πὼς ἦταν ἀνάγκη, πὼς ἔπρεπε νὰ τὸ κάνω ἀμέσως, χωρὶς τὸν παραμικρὸ δισταγμό...

Θὰ σοῦ διηγηθῶ τώρα πῶς ἔγιναν τὰ πράγματα, μὲ τὴ σειρά τους...

Ἐν' ἀπομεσήμερο, ἄκουσα ἄξαφνα ἕνα νιαούρισμα. Ἦταν ἕνα νιαούρισμα παράξενο, ἐπίμονο καὶ παρατεταμένο, ποὺ σταμάταγε κάθε τόσο κι' ἄρχιζε πάλι ἀμέσως, ἕνα νιαούρισμα γεμᾶτο πόνο κι' ἀγωνία.

Ἀπὸ περιέργεια, βγῆκα ἔξω γιὰ νὰ ἰδῶ τὶ ἤτανε. Γύρισα ὅλον τὸν κῆπο, μὰ δὲν εἶδα τίποτα. Ὅπως θυμᾶσαι τὸ σπίτι μου, ἦταν χτισμένο στὴ μέση τοῦ κήπου, ποὺ τὸν περιστοιχίζανε τὰ ψηλὰ καὶ λεπτὰ ἐκεῖνα σιδερένια κάγκελα, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἐπάνω πολὺ μυτερά. Ἀφοῦ λοιπὸν στὸν κῆπο δὲν εἶδα τίποτα, ἀποφάσισα νὰ βγῶ κι' ἔξω. Μόλις ὅμως τράβηξα κατὰ τὴν πόρτα διέκρινα, ἀπάνω ψηλὰ στὰ κάγκελα, ἀνάμεσα στὰ φύλλα μιᾶς κληματαριᾶς ἕνα μικρὸ γατάκι σταχτί, μὲ μαῦρες γραμμές. Περίεργος νὰ ἰδῶ τὶ εἶχε καὶ νιαούριζε ἔτσι, πῆγα κοντά. Εἶδα τότε ὅτι τὸ γατάκι ἤτανε χρεμασμένο κεῖ πάνω ἀπ' τὸ πόδι, τὸ ὁποῖο βρίσκοταν καρφωμένο, περασμένο πέρα-πέρα, σ' ἕνα μυτερὸ κάγκελο !... Γεμᾶτο αἵματα, τὸ φτωχὸ ζῶο, μάταια πάσχιζε νὰ ξεφύγῃ.

Καὶ δὲν ἤτανε μονάχα αὐτό. Παραπάνω, τὸ πόδι του ἤτανε σπασμένο ! Σ' ἕνα μέρος, κάτ' ἀπ' τὸ γδαρμένο πετσί του, φαινότανε γυμνὸ τὸ σπασμένο κόκκαλο !..

Σκαφάλωσα ἀμέσως στὰ κάγκελα, ἔβγαλα τὸ πόδι τοῦ γατιοῦ ἀπ' τὸ σίδερο, καὶ θυμήθηκα τότε πὼς τὸ γατὶ αὐτὸ ἀνῆκε σ' ἕνα γειτονά μου. Εἶνε ἀδύνατον νὰ φανταστῇς πόσο τὸ λυπόμουν. Ἡ καρδιά μου σφίγγοταν. Μολαταῦτα πῆρα τὴν ἀπόφαση νὰ τὸ ἀποτελειώσω, ἀφοῦ δὲν μποροῦσα νὰ τὸ γιατρέψω. Ἔξαφνα ὅμως σκέφθηκα πὼς θᾶταν καλύτερα νὰ τὸ πάω στὸ γειτονά μου.

Μόλις τὸ εἶδε αὐτὸς μοῦ εἶπε μὲ πεποίθηση :

— Ἀ, εἶν' αὐτὸς ὁ ἀναθεματισμένος ὁ μικρὸς βοσκὸς ποὺ ἔχω στὴν ὑπηρεσία μου. Τὸν ἔχεις δεῖ, θὰ τὸν ἐξέρῃς... Ἔ, αὐτὸς τἄχει κάνει ὅλ' αὐτά, γιὰ νὰ γουστάρῃ. Μανία ἔχει νὰ τυραννῇ τὰ ζῶα αὐτὸ τὸ παιδί... Ἀφῆστε το, τέλος πάντων, ἐδῶ τὸ γατί. Γιατὶ νὰ βασανίζεται ; Θὰ τ' ἀποτελειώσω ἐγὼ μὲ τὸ ὅπλο μου.

Τάφησα τότε κι' ἔφυγα. Καθὼς γύριζα στὸ σπίτι μου, εἶδα τὸ μικρὸ βοσκό. Δὲν ξέρω ἂν μὲ εἶχε δῇ μὲ τὸ γατί. Ἦταν ἀκουμπισμένος σ' ἕνα δέντρο. Καθὼς περνοῦσα τὸν εἶδα νὰ μοῦ ρίχνῃ λοξὲς ματιές.

Ἐκείνη τὴν ἡμέρα, παράξενο πρᾶμα. ὅπου πήγαινα, στὰ χωράφια, στὸ δάσος, στὸ δημόσιο δρόμο, παντοῦ, ἔβλεπα τὸ παιδὶ αὐτὸ μπροστά μου. Πότε τὸ ἔβλεπα πίσω ἀπὸ κανένα φράχτη, νὰ σφυρίζῃ ἢ νὰ τραγουδάῃ, πότε κάτω ἀπὸ κανένα δέντρο, νὰ μὲ κιττάῃ μὲ τὸ σκληρὸ καὶ εἰρωνικό του βλέμμα. Ἡ παρουσία του μὲ νευρίαζε, μὲ θύμωνε καὶ μ' ἔκανε νὰ ἀγανακτῶ. Μοῦρχότανε νὰ τὸ πιάσω τὸ παιδὶ αὐτὸ καὶ νὰ τὸ δείρω, νὰ τὸ δείρω ἀλύπητα, νὰ τὸ κάνω νὰ ὑποφέρῃ, ὅτως εἶχε βασανισεῖ κι' ὁ ἴδιος τὸ γατάκι.

Περάσαν τότε μερικες μέρες. Τέλος, καμμιὰ βδομάδα ἀργότερα, καθὼς περπατοῦσα στὸν κάμπο, εἶδα πάλι ἄξαφνα τὸ μικρὸ βοσκό. Ἤτανε γονατισμένος χάμω καὶ φαινόταν ἀπησχολημένος.

Ὁ κρότος ποὺκαναν δυὸ ἀγελάδες ποὺβοσκαν ἐκεῖ, κοντὰ σὲ κάτι θάμνους, δὲν τὸν ἄφισαν νὰ μ' ἀκούσῃ κι' ἔτσι μπόρεσα νὰ τὸν πλησιάσω χωρὶς νὰ μ' ἀντιληφθῇ. Ὅταν τὸν εἶδα τὶ ἔκανε, ἀνατρίχιασα ὁλόκληρος, ἀπ' τὴν κορυφὴ ὡς τὰ νύχια. Ἔπειτα τὸ αἷμα μου ἀνέβηκε στὸ κεφάλι, κι' ἄρχισα νὰ τρέμω ἀπὸ ἀγανάκτησιν, ἀπὸ φρίκη, ἀπό...δὲν ξέρω κι' ἐγὼ τί...

Τὸ παιδὶ κρατοῦσε στὰ χέρια του τὸ γατί, τὸ ἴδιο ἐκεῖνο γατί, ποὺ ἐγὼ νόμιζα πὼς ὁ γείτονάς μου τὸ εἶχε σκοτώσει. Τοῦχωνε ἀγκάθια στὰ μάτια, τοῦξυνε τὶς πληγὲς τοῦ ποδιοῦ του, κι' ἔπειτα τοῦσφιγγε τὸ λαιμὸ μὲ τὰ δυό του χέρια, καὶ τὸ κούναγε στὸν ἀέρα μὲ ξεφωνητὰ ἀγρίας χαρᾶς. Ἔβλεπα τὰ μάτια του νὰ λάμπουν μὲ μιὰ λάμψη ποράδοξη μιὰ χαρὰ δολοφόνου, μια ἡδονὴ τέρατος. Ὤ, αὐτὴ τὴ λάμψη ποῦχε τὸ βλέμμα του δὲ θὰ τὴ ξεχάσω ποτέ. Μ' ἔπιασε τότε μιὰ μανία ἐκδικήσεως, μιὰ μανία τρομερή, ἀπερίγραπτη. Μ' ἕνα πήδημα, βρέθηκα δίπλα του.

Τοῦχωνε ἀγκάθια στὰ μάτια...

— Τὶ κάνεις ἐκεῖ δυστυχισμένε ; εἶπα.

Τὸ παιδὶ δὲν παραξενεύθηκε πολὺ καὶ δὲ μ' ἀποκρίθηκε τίποτα.

— Ἄφησε τὸ γατὶ καὶ φῦγε ἀπὸ δῶ, τὸ πρόσταξα.

Μὰ αὐτὸ τίποτα. Οὔτε κουνιόταν, οὔτε μιλοῦσε.

— Θὰ σηκωθῇς ; εἶπα γιὰ τελευταία φορά.

Τίποτα. Καμμιὰ λέξι, καμμιὰ κίνηση. Μονάχα τὰ μάτια του, τὰ ἀπαίσια μάτια του, μὲ κύτταζαν καὶ μοῦ τρυποῦσαν τὴν ψυχὴ σὰν μαχαίρια.

Καὶ τότε ξέσπασα. Ἀπὸ τὴν ταραχή μου, μπορῶ νὰ πῶ πὼς οὔτε ἔβλεπα, οὔτε ἤξερα τὶ ἔκανα. Ρίχτηκα ἀπάνω του μὲ κλειστὰ τὰ μάτια, τοῦπιασα τὸ λαιμὸ μὲ τὰ δυό μου χέρια, κι' ἄρχισα νὰ σφίγγω, νὰ σφίγγω, νὰ σφίγγω μ' ὅλη μου τὴ δύναμη...

— Δολοφόνε, δολοφόνε, δολοφόνε ! οὔρλιαζα ὁλοένα.

Δοκίμασε ν' ἀντισταθῇ μὲ κλωτσιὲς καὶ νὰ μοῦ ξεσχίσῃ τὰ χέρια μὲ τὰ νύχια του, μὰ δὲν τὸ κατώρθωσε καὶ σιγὰ-σιγὰ ἔπαψε νὰ κάνῃ κάθε ἀντίσταση. Μερικοὶ σπασμοί, θυμᾶμαι, ἐτάραξαν τὸ σῶμα του, κι' ἔπειτα πειά, τίποτα... Τότε ξέσφιξα τὰ χέρια μου κι' ἄφησα τὸ λαιμό του. Σηκώθηκα ἔπειτα ἀπάνω, καὶ πῆγα καὶ παραδόθηκα μόνος μου στὴν ἀστυνομία..

Καὶ τώρα, πές μου : Ἂν ἤσουν ἐσὺ δικαστής, θὰ μ' καταδίκαζες ;

ΜΕ ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΑΤΥΧΟΥΣ...ΔΙΑΒΟΛΟΥ !

Ἡ περίφημη κόμησσα Ἐμεριὶκ ντὲ Ναρμπόνν μπῆκε ἕνα πρωὶ στὸ δωμάτιο τοῦ γιοῦ της, ἑνὸς χαριτωμενου τσαχλίνη ἕξη ἐτῶν, καὶ τὸν βρῆκε νὰ προσεύχεται γονατισμένος μπρὸς στὸ εἰκονοστάσι.

— Γιὰ ποιὸν προσεύχεσαι μὲ τόση ἀφοσίωση ; τὸν ἐρώτησε τότε.

— Γιὰ τὸν...διάβολο, μαμά ! ἀπάντησε ὁ μικρός.

— Πῶς ! Γιὰ τὸν διάβολο ;

— Ναί, μαμά.

— Καὶ πῶς συῦρθε αὐτὴ ἡ ἰδέα ;...

— Ὦ μαμά... Εἶνε τόσο δυστυχισμένος ὁ κακομοίρης !... Κανένας δὲν τὸν ἀγαπάει, κανένας δὲν ἐνδιαφέρεται γι' αὐτόν !... Παρακαλῶ λοιπὸν τὸν Θεὸ νά... τὸν προστατεύῃ !...